

ZBIRNA VLOGA 2025
INTERVENCIJA KMETIJSKO-OKOLJSKA-
PODNEBNA PLAČILA – BIOTSKA
RAZNOVRSTNOST IN KRAJINA
(KOPOP_BK)

**Navodila za uveljavljanje intervencij iz Strateškega
načrta skupne kmetijske politike 2023-2027**

INTERVENCIJA KMETIJSKO-OKOLJSKA-PODNEBNA PLAČILA – BIOTSKA RAZNOVRSTNOST IN KRAJINA (KOPOP_BK)

Skupna kmetijska politika EU (SKP) si prizadeva za zaščito biotske raznovrstnosti s podporami za trajnostne sisteme kmetovanja. Plačila namenja izvajanju ukrepov, ki spodbujajo zeleno kmetijstvo in nadstandardne kmetijske prakse, ki prispevajo k obnavljanju, ohranjanju in krepitvi ekosistemov, povezanih s kmetijstvom.

Tem usmeritvam sledi tudi slovenski Strateški načrt SKP za obdobje 2023–2027 (SN SKP 2023–2027), ki z operacijami intervencije Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – Biotska raznovrstnost in krajina (KOPOP_BK), prispeva k ohranjanju travniških habitatnih tipov in vrst, katerih stanje ohranjenosti je neposredno odvisno od izvajanja ustrezne in njim prilagojene kmetijske rabe.

Namen intervencije

Namen intervencije KOPOP_BK je spodbujanje izvajanja nadstandardnih sonaravnih kmetijskih praks, ki prispevajo k ohranjanju in izboljševanju biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti.

Operacije

Intervencija KOPOP_BK vključuje 15 operacij:

- BK.1 Posebni traviščni habitati (operacija HAB);
- BK.2 Traviščni habitati metuljev (operacija MET);
- BK.3 Steljniki (operacija STE);
- BK.4 Mokrotni traviščni habitati (operacija HABM);
- BK.5 Ohranjanje mokrišč in barij (operacija MOKR_BAR);
- BK.6 Suhi kraški travniki in pašniki (operacija SUHI_KTP);
- BK.7 Visokodebelni travniški sadovnjaki (operacija VTSA);
- BK.8 Strmi travniki (operacija S50);
- BK.9 Grbinasti travniki (operacija GRB);
- BK.10 Ohranjanje mejic (operacija MEJ);
- BK.11 Obvladovanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst (operacija ITRV);
- BK.12 Sobivanje z velikimi zvermi (operacija ZVE);
- BK.13 Planinska paša (operacija PP);
- BK.14 Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov (operacija VTR);
- BK.15 Ohranjanje suhih travišč (operacija SUHA_TRAV).

Vstop v operacije: V operacije intervencije KOPOP_BK je mogoče vstopiti v letih 2024–2027, razen v operaciji ITRV in SUHA_TRAV na območjih iz evidence SUHIT, v kateri je mogoče vstopiti v letih 2025–2027. Obveznost izvajanja operacij traja 5 let, z določenimi izjemami, kot so višja sila ali izjemne okoliščine, prenos površin, prenos kmetijskega gospodarstva (KMG).

Vrsta rabe: Operacije intervencije KOPOP_BK se izvajajo na GERK z vrstami rabe, določenimi v šifrantu vrst oziroma skupin kmetijskih rastlin in pomoči, ki je dostopen na povezavi <https://www.gov.si/zbirke/storitve/oddaja-zbirne-vloge-za-leto-2025/>.

Analiza tal in gnojilni načrt: Upravičencu, ki se vključi le v izvajanje operacij HAB, MET, STE, HABM, MOKR_BAR, SUHI_KTP, VTSA, S50, GRB, MEJ, ITRV, VTR in SUHA_TRAV analize tal in gnojilnega načrta ni treba izdelati. Analizo tal in gnojilni načrt je treba izdelati najpozneje do poteka roka za oddajo zbirne vloge za tekoče – za leto 2025 je to do 6. junija 2025.

Splošni pogoji za izvajanje operacij intervencije KOPOP_BK so opisani v poglavju »Splošna pravila za intervencije KOPOP«

Vpogled v evidence območij, na katerih se izvaja posamezna operacija, je mogoč na spletnem pregledovalniku, ki je dostopen na povezavi <http://rkg.gov.si/GERK/WebViewer/>.

Zahteve za izvajanje posameznih operacij

Operacija BK.1 Posebni traviščni habitati (HAB)

Operacija HAB se izvaja v dveh stopnjah zahtevnosti:

- stopnja I (HAB_1);
- stopnja II (HAB_2).

Med trajanjem obveznosti je mogoč prehod iz stopnje zahtevnosti I v stopnjo zahtevnosti II operacije HAB, ne pa tudi obratno. Če se upravičenec odloči za ta prehod, za preostanek trajanja obveznosti izvaja stopnjo zahtevnosti II operacije HAB.

Upravičenci, ki so v operacijo HAB vstopili v letih 2023 in 2024, lahko v letu 2025 prestopijo v operacijo SUHA_TRAV. Obveznost izvajanja operacije SUHA_TRAV traja za upravičence, ki so v operacijo HAB, vstopili v letu:

- 2023 tri leta;
- 2024 štiri leta.

Upravičenci, ki so v operacijo HAB vstopili v letih 2023 in 2024, lahko do zaključka prevzete obveznosti ostanejo tudi v operaciji HAB.

Za HAB_1 in HAB_2 velja, da:

1. sta košnja in paša dovoljeni od:

- 20. maja tekočega leta na območju Slovenske Istre,
- 30. maja tekočega leta na območjih območja Bela Krajina, Boč – Haloze – Donačka gora, Boletina – velikonočnica, Črete, Dobličica, Dobrava – Jovsi, Drava, Dravinja s pritoki, Goričko, Goriška Brda, Haloze – vinorodne, Kožbana, Krakovski gozd – Šentjernejško polje, Kras 1, Lahinja, Ličenca pri Poljčanah, Marindol, Mirna, Mura, Nanoščica, Osrednje Slovenske gorice, Pregara – travišča, Reka, Soča z Volarjo, Stobe – Breg, Trnovski gozd – Nanos 1, Trnovski gozd – Nanos 2, Vejar, Vrbina in Vrhoveljska planina,
- 10. junija tekočega leta na območjih Belški potok, Češeniške gmajne z Rovščico, Črna dolina pri Grosuplju, Črni potok, Grad Brdo – Preddvor, Huda luknja, Kočevsko, Kozjansko, Ljubljansko barje, Mišja dolina, Notranjski trikotnik 1, Polhograjsko hribovje, Radensko polje – Viršnica, Rašica, Ribniška dolina, Rinža, Sava Medvode – Kresnice, Šmarna gora, Vitanje – Oplotnica, Vzhodni Kozjak in Zadnje struge pri Suhadolah,
- 20. junija tekočega leta na območjih Banjšice, Bloščica, Bohinjska Bistrica in Jereka, Bohor, Čemšeniška planina, Gorjanci – Radoha, Kras 2, Krimsko hribovje – Menišija, Kum, Menina, Mrzlica, Notranjski trikotnik 2, Notranjski trikotnik 3, Razbor, Trnovski gozd – Nanos 3 in Zahodni Kozjak,
- 30. junija tekočega leta na območjih Breginjski Stol, Julijske Alpe, Kamniško – Savinjske Alpe, Karavanke, Pohorje in Ratitovec;

2. mulčenje ni dovoljeno čez vse leto;

3. je obvezno spravilo travinja, če se izvaja košnja;

4. uporaba FFS ni dovoljena čez vse leto;
5. uporaba mineralnih gnojil ni dovoljena čez vse leto;
6. letni vnos dušika iz organskih gnojil ne sme preseči 40 kg na ha (za izpolnjevanje te zahteve se šteje tudi, če se na GERK gnojila ne uporabljajo);
7. je v primeru pojavljanja invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst le-te ob posamičnem pojavljanju treba takoj odstraniti ročno oziroma obvezno izvesti košnjo za omejevanje njihovega širjenja ob upoštevanju časovnih omejitev košnje in paše v okviru te operacije in v skladu z navodili za odstranjevanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst;
8. na GERK ne sme biti več kot 30 % površine prerasle z invazivnimi tujerodnimi rastlinskimi vrstami, ki ne smejo cveteti ali semeniti oziroma se širiti na druge načine;
9. uporaba FFS in mineralnih gnojil ni dovoljena na celem GERK;
10. se lahko izvaja na delu površin trajnega travinja, lahko na delu GERK;
11. se lokacija izvajanja v obdobju trajanja obveznosti ne sme spreminjati;
12. se izvaja na območjih posebnih traviščnih habitatov iz evidenc HAB_20_05, HAB_30_05, HAB_10_06, HAB_20_06, in HAB_30_06;
13. obtežba z živino ni relevantna.

Pri izvajanju HAB_1 in HAB_2 ni dovoljeno:

- izravnavanje zemljišča;
- krčiti grmovje in drevesa;
- izravnavanje mikrodepresij;
- nasipavanje zemljine;
- apnenje;
- urejanje manjših odvodnjavanj.

Pri HAB_2 je treba upoštevati tudi, da:

- se za GERK, velikosti najmanj 0,3 ha pusti nepokošen pas, ki mora predstavljati 5 do 10 % površine GERK in na najožjem delu ne sme biti ožji od 5 m;
- se mora nepokošen pas vzpostaviti ob vsaki košnji, pokosi se ga ob naslednji košnji, ko se vzpostavi nov nepokošen pas obvezno na drugem delu travnika;
- je po košnji predhodnega nepokošenega pasu obvezno tudi spravilo travinja;
- na nepokošenem pasu paša ni dovoljena;
- mora biti nepokošen pas vedno na drugem delu travnika;
- se trava pospravi kot mrva;
- siliranje pokošene trave in povijanje trave s folijo (baliranje v silažne bale) nista dovoljena;
- je treba izdelati skice travnika z vrisanimi nepokošenimi pasovi in jih hraniti na KMG.

Pri HAB_2 mora upravičenec na KMG hraniti:

- skice travnika z vrisanimi nepokošenimi pasovi.

Letno plačilo za operacijo HAB
je za:

- HAB_1: 312,90 evra/ha;
- HAB_2: 362,03 evra/ha.

Navodila za odstranjevanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst so dostopna na povezavi <https://www.gov.si/zbirke/storitve/oddaja-zbirne-vloge-za-leto-2025/>.

Operacija BK.2 Traviščni habitati metuljev (MET)

Operacija MET se izvaja v dveh stopnjah zahtevnosti:

- stopnja I (MET_1);
- stopnja II (MET_2).

Med trajanjem obveznosti je mogoč prehod iz stopnje zahtevnosti I v stopnjo zahtevnosti II operacije MET, ne pa tudi obratno. Če se upravičenec odloči za ta prehod, za preostanek trajanja obveznosti izvaja stopnjo zahtevnosti II operacije MET.

Za MET_1 in MET_2 velja, da:

- košnja ni dovoljena od 15. junija. do 15. septembra tekočega leta, na Ljubljanskem barju pa od 15. junija do 1. septembra tekočega leta;
- paša, mulčenje in gnojenje niso dovoljeni čez vse leto;
- uporaba FFS ni dovoljena čez vse leto;
- je obvezno spravilo travinja;
- sta v primeru posamičnega pojavljanja invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst obvezni dve košnji, ena do 15. junija tekočega leta in druga po 15. septembra tekočega leta (za Ljubljansko barje po 1. septembra tekočega leta);
- na GERK ne sme biti več kot 30 % površine prerasle z invazivnimi tujerodnimi rastlinskimi vrstami, ki ne smejo cveteti ali semeniti oziroma se širiti na druge načine;
- paša, mulčenje in gnojenje ter uporaba FFS niso dovoljeni na celem GERK;
- se lahko izvaja na delu površin trajnega travinja, lahko na delu GERK;
- se lokacija izvajanja v obdobju trajanja obveznosti ne sme spreminjati;
- se izvaja na območjih traviščnih habitatov metuljev iz evidence MET_15_6_1_9 in evidence MET_15_6_15_9;
- obtežba z živino ni relevantna.

Pri izvajanju MET_1 in MET_2 ni dovoljeno:

- izravnavanje zemljišča;
- krčiti grmovje in drevesa;
- izravnavanje mikrod depresij;
- nasipavanje zemljine;
- apnenje;
- urejanje manjših odvodnjavanj.

Pri MET_2 je treba upoštevati tudi, da:

- se za GERK, velikosti najmanj 0,3 ha se pusti nepokošen pas, ki mora predstavljati od 5 do 10 % površine GERK in na najožjem delu ne sme biti ožji od 5 m;
- se mora nepokošen pas vzpostaviti ob vsaki košnji, pokosi se ga ob naslednji košnji, ko se vzpostavi nov nepokošen pas obvezno na drugem delu travnika;
- po košnji predhodnega nepokošenega pasu, je obvezno tudi spravilo travinja;
- nepokošen pas mora biti vedno na drugem delu travnika;
- se trava pospravi kot mrva;
- siliranje pokošene trave in povijanje trave s folijo (baliranje v silažne bale) nista dovoljena;
- je treba izdelati skice travnika z vrisanimi nepokošenimi pasovi in jih hraniti na KMG.

Pri MET_2 mora upravičenec na KMG hraniti:

- skice travnika z vrisanimi nepokošenimi pasovi.

Letno plačilo za operacijo MET
je za:

- MET_1: 394,20 evra/ha;
- MET 2: 422,06 evra/ha.

Navodila za odstranjevanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst so dostopna na povezavi <https://www.gov.si/zbirke/storitve/oddaja-zbirne-vloge-za-let-2025/>.

Operacija BK.3 Steljniki (STE)

Operacija STE se izvaja v dveh stopnjah zahtevnosti:

- stopnja I (STE_1);
- stopnja II (STE_2).

Med trajanjem obveznosti je mogoč prehod iz stopnje zahtevnosti I v stopnjo zahtevnosti II operacije STE, ne pa tudi obratno. Če se upravičenec odloči za ta prehod, za preostanek trajanja obveznosti izvaja stopnjo zahtevnosti II operacije STE.

Za STE_1 in STE_2 velja, da:

- se košnja izvaja mozaično, vsako leto se pokosi del površine travnika (med 40 in 60 %), pri čemer se travnik za namene mozaične košnje ne sme razpoloviti na robni in osrednji del;
- krožna košnja travnika ni dovoljena, isti del površin ne sme ostati nepokošen dve leti zaporedoma;
- je košnja dovoljena od 1. avgusta tekočega leta;
- gnojenje, mulčenje in paša niso dovoljeni čez vse leto;
- je obvezno spravilo travinja;
- nasipavanje travnikov ni dovoljeno (npr. z zemljino ali drugim odpadnim oziroma gradbenim materialom);
- je dovoljeno zatavljanje oziroma dosejevanje travnikov s senenim drobirjem iz istega travnika ali okoliških travnikov, s komercialnimi travnimi in drugimi mešanicami (npr. travno deteljne mešanice, deteljno travne mešanice, mešanice trav) pa ni dovoljeno;
- je v primeru pojavljanja invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst le-te ob posamičnem pojavljanju treba takoj odstraniti ročno oziroma obvezno izvesti košnjo za omejevanje njihovega širjenja ob upoštevanju časovne omejitve košnje v okviru te operacije in v skladu z navodili za odstranjevanje;
- na GERK ne sme biti več kot 30 % površine prerasle z invazivnimi tujerodnimi rastlinskimi vrstami, ki ne smejo cveteti ali semeniti oziroma se širiti na druge načine;
- je treba izdelati skice travnika z vrisanimi deli, na katerih se izvaja košnja, in jih hraniti na KMG;
- paša, mulčenje in gnojenje ter uporaba FFS niso dovoljeni na celem GERK;
- se lahko izvaja na delu površin trajnega travinja, lahko na delu GERK, pri čemer isti del GERK ne sme biti nepokošen dve leti zaporedoma;
- se lokacija izvajanja v obdobju trajanja obveznosti ne sme spreminjati;
- se izvaja na območjih stelnikov iz evidence STE;
- obtežba z živino ni relevantna.

Pri izvajanju STE_1 in STE_2 ni dovoljeno:

- izravnavanje zemljišča;
- krčiti grmovje in drevesa;
- izravnavanje mikrodepresij;
- nasipavanje zemljine;
- apnenje;
- urejanje manjših odvodnjavanj.

Pri STE_2 je treba upoštevati tudi, da:

- se trava pospravi kot mrva;
- siliranje pokošene trave in povijanje trave s folijo (baliranje v silažne bale) nista dovoljena.

Upravičenec mora na KMG hraniti:

- skice travnika z vrisanimi deli, na katerih se izvaja košnja.

Letno plačilo za operacijo STE
je za:

- STE_1: 476 evrov/ha;
- STE_2: 526 evrov/ha.

Navodila za odstranjevanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst so dostopna na povezavi <https://www.gov.si/zbirke/storitve/oddaja-zbirne-vloge-za-letno-2025/>.

Operacija BK.4 Mokrotni traviščni habitati (HABM)

Operacija HABM se izvaja v dveh stopnjah zahtevnosti:

- stopnja I (HABM_1);
- stopnja II (HABM_2).

Med trajanjem obveznosti je mogoč prehod iz stopnje zahtevnosti I v stopnjo zahtevnosti II operacije HABM, ne pa tudi obratno. Če se upravičenec odloči za ta prehod, za preostanek trajanja obveznosti izvaja stopnjo zahtevnosti II operacije HABM.

Za HABM_1 in HABM_2 velja, da:

- je košnja dovoljena od 30. junija tekočega leta;
- je obvezno spravilo travinja;
- paša, mulčenje in gnojenje niso dovoljeni čez celo leto;
- uporaba FFS ni dovoljena čez vse leto;
- je v primeru pojavljanja invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst le-te ob posamičnem pojavljanju treba takoj odstraniti ročno oziroma obvezno izvesti košnjo za omejevanje njihovega širjenja ob upoštevanju časovnih omejitev košnje v okviru te operacije in v skladu z navodili za odstranjevanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst;
- na GERK ne sme biti več kot 30 % površine prerasle z invazivnimi tujerodnimi rastlinskimi vrstami, ki ne smejo cveteti ali semeniti oziroma se širiti na druge načine;
- paša, mulčenje in gnojenje ter uporaba FFS niso dovoljeni na celém GERK;
- se lahko izvaja na delu površin trajnega travinja, lahko na delu GERK;
- se lokacija izvajanja v obdobju trajanja obveznosti ne sme spreminjati;
- se izvaja na območjih mokrotnih traviščnih habitatov iz evidence HABM;
- obtežba z živino ni relevantna.

Pri izvajanju HABM_1 in HABM_2 ni dovoljeno:

- izravnavanje zemljišča;
- krčiti grmovje in drevesa;
- izravnavanje mikrodepresij;
- nasipavanje zemljine;
- apnenje;
- urejanje manjših odvodnjavanj.

Pri HABM_2 je treba upoštevati tudi, da:

- za GERK, velikosti najmanj 0,3 ha se pusti nepokošen pas, ki mora predstavljati od 5 do 10 % površine GERK in na najožjem delu ne sme biti ožji od 5 m;
- se mora nepokošen pas vzpostaviti ob vsaki košnji, pokosi se ob naslednji košnji, ko se vzpostavi nov nepokošen pas obvezno na drugem delu travnika;
- je po košnji predhodnega nepokošenega pasu, obvezno tudi spravilo travinja;
- mora biti nepokošen pas vedno na drugem delu travnika;
- se trava pospravi kot mrva, siliranje pokošene trave in povijanje trave s folijo (baliranje v silažne bale) nista dovoljena;
- je treba izdelati skice travnika z vrisanimi nepokošenimi pasovi.

Pri HABM_2 mora upravičenec na KMG hraniti:

- skice travnika z vrisanimi nepokošenimi pasovi.

Letno plačilo za operacijo HABM je za:

- HABM_1: 320,80 evra/ha;
- HABM_2: 372 evrov/ha.

Navodila za odstranjevanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst so dostopna na povezavi <https://www.gov.si/zbirke/storitve/oddaja-zbirne-vloge-za-letno-2025/>.

Operacija BK.5 Ohranjanje mokrišč in barij (MOKR_BAR)

Zahteve za izvajanje operacije MOKR_BAR so:

- obvezna je dvakratna košnja med trajanjem obveznosti;
- košnji se ne smeta izvajati dve leti zapored;
- v letu, ko se izvaja košnja, se lahko izvede samo ena košnja;
- obvezno je spravilo travinja;
- paša, gnojenje in uporaba FFS so prepovedani čez vse leto;
- v primeru pojavljanja invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst je te ob posamičnem pojavljanju treba takoj odstraniti ročno oziroma jih obvezno pokositi za omejevanje njihovega širjenja v skladu z navodili za odstranjevanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst;
- na GERK ne sme biti več kot 30 % površine prerasle z invazivnimi tujerodnimi rastlinskimi vrstami, ki ne smejo cveteti ali semeniti oziroma se širiti na druge načine;
- preprečevati je treba širjenje zaraščanja s sosednjih površin.

Pri izvajanju operacije MOKR_BAR ni dovoljeno:

- izravnavanje zemljišča;
- krčiti grmovje in drevesa;
- izravnavanje mikrodepresij;
- nasipavanje zemljine;
- apnenje;
- urejanje manjših odvodnjavanj.

Za operacijo MOKR_BAR velja, da:

- paša in gnojenje ter uporaba FFS niso dovoljeni na celem GERK;
- se lahko izvaja na delu površin mokrišč in barij, lahko na delu GERK;
- se lokacija izvajanja med trajanjem obveznosti uredbe ne sme spreminjati;
- se izvaja na območju pojavljanja mokrišč in barij iz evidence MOBA;
- obtežba z živino ni relevantna.

Letno plačilo za operacijo MOKR_BAR je:

- 337,60 evra/ha.

Navodila za odstranjevanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst in priročnik za izvajanje operacije MOKR_BAR so dostopni na povezavi <https://www.gov.si/zbirke/storitve/oddaja-zbirne-vloge-za-let-2025/>.

Operacija BK.6 Suhi kraški travniki in pašniki (SUHI_KTP)

Pri izvajanju operacije SUHI_KTP mora upravičenec:

- imeti ob vstopu v operacijo izdelan načrt košnje oziroma paše, s katerim ob pomoči kmetijskega svetovalca za travništvo oziroma pašništvo določi predviden terminski načrt košnje oziroma paše na posameznih čredinkah;
- pri pripravi načrta košnje oziroma paše upoštevati, da se v obdobju dovoljene košnje in paše lahko izvedeta dve košnji ali ena košnja in ena paša ali dve paši.

Zahteve za izvajanje operacije SUHI_KTP so:

1. košnja in paša nista dovoljeni od 15. novembra predhodnega leta do:
 - 20. maja tekočega leta na območju Slovenska Istra,
 - 30. maja tekočega leta na območjih Kras in Trnovski gozd – Nanos 2,
 - 10. junija tekočega leta na območju Notranjski trikotnik 1,
 - 20. junija tekočega leta na območjih Banjšice travišča, Kras 2, Notranjski trikotnik 2, Trnovski gozd – Nanos 3;
2. druga košnja ali paša se lahko opravi najmanj pet tednov po zaključku prve košnje ali paše;
3. pri košnji je treba upoštevati, da:
 - se izvaja od enega roba travnika proti drugemu ali od sredine travnika proti zunanjemu robu travnika,
 - se pokošena trava odstrani s travnika in pospravi kot seno – ročno, z nakladalko ali kot bale suhega sena,
 - mulčenje kot glavna oblika obdelave, ni dovoljeno;
4. pri paši je treba upoštevati, da:
 - se mora izvajati po čredinkah, pri čemer so živali na posamezni čredinki v tekočem letu lahko prisotne največ 14 dni ob prvi paši in največ 14 dni ob drugi paši,
 - se na travniku ne smejo pojavljati znaki prepašenosti, kot so gole zaplate prsti in paša do korenin,
 - se po končanem obdobju paše po potrebi opravi čistilna košnja, ki se v primeru, da se izvede z mulčenjem, lahko opravi od 1. septembra tekočega leta in najpozneje do 15. novembra tekočega leta,
 - se živali na pašniku dodatno ne krmi, razen z mineralno-vitaminskimi dodatki,
 - živali ne smejo biti na golih ali blatnih tleh,
 - paša gojene divjadi v oborah in domačih prašičev ni dovoljena,
 - mora upravičenec ustrezno poskrbeti za varnost svojih živali;
5. gnojenje in uporaba FFS nista dovoljena čez vse leto;
6. požiganje travnika oziroma pašnika ni dovoljeno;
7. travnika oziroma pašnika ni dovoljeno dosejevati z neavtohtonimi oziroma komercialnimi travnimi mešanici, lahko pa s senenim drobirjem iz istega travnika ali okoliških travnikov;
8. čiščenje za omejevanje velikosti lesnih struktur se lahko izvaja med 1. septembrom tekočega leta in 1. marcem naslednjega leta, pri čemer se prednostno ohranjajo grmovne vrste s plodovi v obliki jagod, kot sta glog (*Crataegus sp.*) in črni trn (*Prunus spinosa*), ki se redno redčijo na dve do tri leta, posekana lesna biomasa pa se odstrani s površine;
9. v primeru pojavljanja invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst je te ob posamičnem pojavljanju treba takoj odstraniti ročno oziroma jih obvezno pokositi za omejevanje njihovega širjenja ob upoštevanju časovnih omejitev košnje in paše v okviru te operacije in v skladu z navodili za odstranjevanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst;

10. prednostno se odstranjujeta invazivni tujerodni vrsti veliki pajesen (*Ailanthus altissima*) in raznozobi grint (*Senecio inaequidens*);
11. na GERK ne sme biti več kot 30 % površine prerasle z invazivnimi tujerodnimi rastlinskimi vrstami, ki ne smejo cveteti ali semeniti oziroma se širiti na druge načine.

Pri izvajanju operacije SUHI_KTP ni dovoljeno:

- izravnavanje zemljišča;
- krčiti grmovje in drevesa;
- izravnavanje mikrodepresij;
- nasipavanje zemljine;
- apnenje;
- urejanje manjših odvodnjavanj.

Za operacijo SUHI_KTP velja, da:

- mulčenje in gnojenje ter uporaba FFS niso dovoljeni na celem GERK;
- požiganje travnika oziroma pašnika ni dovoljeno na celem GERK;
- se lahko izvaja na delu površin trajnega travinja, lahko na delu GERK;
- se lokacija izvajanja med trajanjem obveznosti ne sme spreminjati;
- se izvaja na območjih kraških travnikov in pašnikov iz evidence KRAS_20_5, KRAS_30_5, KRAS_10_6 in KRAS_20_6;
- obtežba z živino ni relevantna.

Upravičenec mora na KMG hraniti:

- načrt košnje oziroma paše.

Letno plačilo za operacijo
SUHI_KTP je:

- 249 evrov/ha.

Navodila za odstranjevanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst in priročnik za izvajanje operacije SUHI_KTP so dostopni na povezavi <https://www.gov.si/zbirke/storitve/oddaja-zbirne-vloge-za-letno-2025/>.

Operacija BK.7 Visokodebelni travniški sadovnjaki (VTSA)

Zahteve za izvajanje operacije VTSA so:

- zatavljenost sadovnjakov z negovano ledino;
- kosna ali pašna raba zatavljenih površin (tudi pod krošnjami dreves);
- nega dreves in obnova nasadov;
- če se drevo posuši ali odmre, pri dopolnjevanju praznih mest ni dovoljeno uporabljati šibko rastočih podlag;
- pri dopolnjevanju praznih mest se sadijo vsaj 3 leta stara sadna drevesa, ki že imajo izoblikovano krošnjo, pri čemer se lahko uporabijo lastno pridelane sadike sadnih dreves;
- oživitvena rez mora biti opravljena v prvem ali drugem letu trajanja obveznosti;
- odstranjevanje bele omele, bršljana in drugih ovijalk;
- zapiranje dupel na sadnem drevju ni dovoljeno;
- uporabljajo se lahko samo FFS in drugi pripravki za varstvo rastlin, ki so dovoljeni v ekološki pridelavi, v skladu z Izvedbeno uredbo 2021/1165/EU;
- insekticidi, ki so dovoljeni v ekološki pridelavi v skladu z Izvedbeno uredbo 2021/1165/EU, se lahko uporabijo največ dvakrat letno;
- gostota dreves je od najmanj 50 do največ 200 dreves na ha.

Oživitvena rez ni potrebna, če so drevesa redno vzdrževana in negovana.

Če se na GERK FFS in insekticidi ne uporabljajo, se to šteje kot izpolnjevanje zahteve.

Ekstenzivni sadovnjak se šteje za visokodebelnega, kadar je 25 ali več sadnih dreves na ha posajenih na srednjih in bujnih podlagah.

Za vzpostavitev in obnovo visokodebelnih travniških sadovnjakov so primerne naslednje podlage:

Sadna vrsta	Podlaga
Bezeg	Lastne korenine, sejanec
Breskev	Sejanec, sejanec (vinogradniška breskev)
Citrusi (limonovec, mandarinovec, pomarančevce)	Citranž
Češnja	Colt, divja češnja, rešeljika, lastne korenine, sejanec
Dren	Lastne korenine, sejanec
Granatno jabolko	Lastne korenine, sejanec
Grenivka	Trolistna divja pomaranča (<i>Poncirus trifoliata</i> (L.) Raf.)
Hruška	Kutina BA, kutina MA, kutina MC, lastne korenine, sejanec
Jablana	Lastne korenine, M1, M7, M11, M16, MM106, MM111, sejanec
Kaki	Sejanec, sejanec (<i>Diospyros kaki</i>), sejanec (<i>Diospyros date plum</i>), sejanec (<i>Diospyros virginiana</i>)
Kostanj	Lastne korenine, sejanec (<i>Castanea sativa</i> x <i>Castanea crenata</i>)
Kutina	Kutina BA, kutina MA, lastne korenine, sejanec
Leska	Lastne korenine, sejanec
Mandelj	Bodeči mandljevce, breskev, lastne korenine
Marelca	Bela sliva, Cibora, Damascenka, domača češplja, sejanec
Murva	Lastne korenine, sejanec
Nashi	Lastne korenine, sejanec
Nektarina	Damascenka 1869, sejanec, sejanec (vinogradniška breskev)
Nešplja	Kutina BA, kutina MA, kutina MC, lastne korenine
Oljka	Lastne korenine, sejanec
Oreh	Sejanec, sejanec (<i>Juglans regia</i>)
Rakitovec	Lastne korenine
Skorš	Lastne korenine
Sliva/češplja	Bela sliva, lastne korenine, Mirabolana, Požegača, sejanec
Smokva (figa)	Lastne korenine, sejanec
Šipek	Lastne korenine, sejanec
Višnja	Colt, rešeljika, lastne korenine, sejanec
Žižula	Lastne korenine, sejanec

Za operacijo VTSA velja, da:

- se mora vsako leto izvajati na delu površin visokodebelnih travniških sadovnjakov, vendar na celem GERK;
- se lokacija izvajanja zahteve med trajanjem obveznosti lahko spreminja;
- se izvaja na območju celotne Republike Slovenije;
- obtežba z živino ni relevantna.

Upravičenec mora na KMG hraniti:

- v primeru dopolnjevanja praznih mest v visokodebelnih travniških sadovnjakih deklaracije podlag in deklaracije sadik sadnih dreves.

Letno plačilo za operacijo VTSA je:

- 192 evrov/ha.

Operacija BK.8 Strmi travniki (S50)

Zahteve za operacije S50 so:

- obvezna sta najmanj enkratna košnja (ročna ali s specialno mehanizacijo) in spravilo (ročno ali s specialno mehanizacijo) letno;
- od 15. avgusta do 15. novembra tekočega leta se lahko izvaja jesenska paša živali, pri čemer je treba zagotoviti, da ne prihaja do pregaženosti oziroma prepašenosti;
- letni vnos dušika iz organskih gnojil ne sme preseči 40 kg na ha;
- uporaba mineralnih gnojil in FFS ni dovoljena čez vse leto.

Za operacijo S50 velja, da:

- se izvaja na površinah travnikov z nagibom 50 % ali več;
- uporaba mineralnih gnojil in FFS ni dovoljena na celem GERK;
- omejitev vnosa dušika iz organskih gnojil velja za cel GERK;
- je do plačila upravičena površina v obsegu najmanj 0,1 ha površine GERK;
- se mora vsako leto izvajati na delu površin trajnega travinja, lahko na delu GERK;
- se lokacija izvajanja zahteve med trajanjem obveznosti lahko spreminja;
- se izvaja na območju celotne Republike Slovenije;
- mora biti povprečna letna obtežba z živino 0 do 1,2 GVŽ travojedih živali/ha kmetijskih površin.

Letno plačilo za operacijo S50 je:

- 245,46 evra/ha.

Pri jesenski paši ne sme prihajati do pregaženosti oziroma prepašenosti površin, saj bo v nasprotnem primeru treba zgornjo mejo obtežbe znižati pod 1,2 GVŽ/ha.

V skladu s SN SKP 2023–2027 mora agencija spremljati vpliv zgornje meje obtežbe na stanje strmih travnikov. V ta namen bo okrepila preglede na kraju samem v tekočem letu in o ugotovitvah pripravila poročilo najpozneje do 1. junija naslednjega leta. Na podlagi tega poročila se bo v primeru ugotovljenih negativnih vplivov zgornje meje obtežbe na travno rušo, ta meja ustrezno znižala, da se prepreči pregaženost oziroma prepašenost površin.

Operacija BK.9 Grbinasti travniki (GRB)

Zahteve za izvajanje operacije GRB so:

- obvezna sta najmanj enkratna raba letno in spravilo v primeru košnje;
- dovoljena je paša, pri čemer na površini, na kateri se pasejo živali, ne smejo biti vidni znaki prepašenosti oziroma pregaženosti;
- pašne ostanke je treba odstraniti najpozneje do 15. 11. tekočega leta;
- letni vnos dušika iz organskih gnojil ne sme preseči 40 kg na ha;
- uporaba mineralnih gnojil in FFS ni dovoljena čez vse leto.

Pašni ostanke so (manjše) površine, ki so tudi ob koncu pašne sezone ostale nepopašene (najpogosteje zaradi rastlin, ki jih živali ne marajo, ker so trnaste, strupene, ...). Te ostanke je treba po koncu pašne sezone odstraniti, saj se lahko na teh delih začne zaraščanje ali širjenje neupravičenih površin.

Za operacijo GRB velja, da:

- se mora vsako leto izvajati na delu površin trajnega travinja, vendar na celem GERK;
- omejitev vnosa dušika iz organskih gnojil velja za ves GERK;
- se lokacija izvajanja zahteve med trajanjem obveznosti lahko spreminja;
- se izvaja na območjih grbinastih travnikov iz evidence GRB;
- obtežba z živino ni relevantna.

Letno plačilo za operacijo GRB je:

- 276,02 evra/ha.

Operacija BK.10 Ohranjanje mejic (MEJ)

Operacija MEJ se izvaja na grafičnih enotah krajinskih značilnosti z vrsto rabe »1520 – mejica«, ki so pripisane k posameznemu GERK v RKG in so pomembne za ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti. V evidenci krajinske značilnosti za pogojenost in ukrepe kmetijske politike mora biti mejica opredeljena za izvajanje intervencije KOPOP_BK.

Pri izvajanju operacije MEJ je treba upoštevati, da:

- se plačilo lahko uveljavlja za površino mejice, katere velikost je večja ali enaka 25 m²;
- je mejico treba obrezovati in redčiti vsaj vsako drugo leto;
- je mejico treba obrezovati tako, da se ta ne poškoduje in se ne prekine njena zveznost;
- uporaba FFS ni dovoljena.

Za operacijo MEJ velja, da:

- se mora vsako leto izvajati na celem GERK;
- se lokacija izvajanja operacije med trajanjem obveznosti ne sme spreminjati;
- se izvaja na območjih iz evidence KOPOP_MEJ;
- obtežba z živino ni relevantna.

Letno plačilo za operacijo MEJ je:

- 450 evrov/ha.

Upravičenec plačilo lahko uveljavlja za mejico, ki je pripisana posameznemu GERK, in leži na zemljišču, za katero ima pravico uporabe in to mejico vzdržuje v skladu z zahtevami za izvajanje operacije MEJ.

Operacija BK.11 Obvladovanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst (ITRV)

Zahteve za izvajanje operacije ITRV so:

1. v operacijo se lahko vključi GERK, na katerem je ob vstopu več kot 30 % površine prerasle z invazivnimi tujerodnimi rastlinskimi vrstami, kot so predvsem:
 - ambrozija/pelinolistna žvrklja (*Ambrosia artemisifolia*),
 - enoletna suholetnica (*Erigeron annuus*),
 - češki dresnik (*Fallopia bohemica*),
 - japonski dresnik (*Fallopia japonica*),
 - kanadska zlata rozga (*Solidago canadensis*),
 - navadna barvilnica (*Phytolacca americana*),
 - orjaška zlata rozga (*Solidago gigantea*),
 - rudbekija/deljenolistna rudbekija (*Rudbeckia laciniata*),
 - sahalinski dresnik (*Fallopia sachalinensis*),
 - sirska svilnica (*Asclepias syriaca*),
 - veliki pajesen (*Ailanthus altissima*),
 - žlezava nedotika (*Impatiens glandulifera*);
2. kositi je treba najmanj štirikrat letno, obvezno pred cvetenjem invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst;
3. paša in mulčenje nista dovoljena čez vse leto;
4. površin z invazivnimi tujerodnimi rastlinskimi vrstami ni dovoljeno gnojiti z organskimi in mineralnimi gnojili čez vse leto;
5. invazivne tujerodne rastlinske vrste se po košnji odstranijo s travnika v skladu z navodili za ravnanje z ostanki invazivnih tujerodnih rastlin;
6. v četrtem in petem letu trajanja obveznosti je treba površino zatraviti s senenim drobirjem z dela istega travnika ali okoliških travnikov, ki ne vključuje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst.

Pri ravnanju z ambrozijo/pelinolistno žvrkljo (*Ambrosia artemisifolia*) je treba upoštevati Odredbo o ukrepih za zatiranje škodljivih rastlin iz rodu *Ambrosia* (Uradni list RS, št. 63/10), ki je dostopna na povezavi <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ODRE2061>.

Za operacijo ITRV velja, da:

- se mora vsako leto izvajati na celem GERK, na katerem je več kot 30 % površine prerasle s prej naštetimi invazivnimi tujerodnimi rastlinskimi vrstami;
- se lokacija izvajanja zahteve med trajanjem obveznosti ne sme spreminjati;
- se izvaja na območjih iz evidenc HAB_20_5, HAB_30_5, HAB_10_6, HAB_20_6, HAB_30_6, MET_15_6_1_9, MET_15_6_15_9, STE, HABM, VTR in SUHIT;
- obtežba z živino ni relevantna.

Navodila za ravnanje z ostanki invazivnih tujerodnih rastlin so dostopna na povezavi <https://www.gov.si/zbirke/storitve/oddaja-zbirne-vloge-za-leto-2025/>.

Podrobnejši opis invazivnih tujerodnih rastlin je v brošuri *Invazivne rastline in kmetijstvo*, ki je dostopna na povezavi <https://skp.si/download/invazivke-brosuraa5-20032018-web-pdf>.

Operacija BK.12 Sobivanje z velikimi zvermi (ZVE)

Operacija ZVE vključuje tri načine varovanja črede pred napadi velikih zveri, in sicer varovanje:

- z elektroograjami in elektromrežami (ZVE_OGRM);
- s pastirjem (ZVE_PAST);
- s pastirskimi psi (ZVE_PSI).

ZVE_OGRM se izključuje z ZVE_PAST in ZVE_PSI, ZVE_PAST in ZVE_PSI pa se lahko dopolnjujeta.

Pri izvajanju ZVE_OGRM je treba upoštevati, da:

- mora biti ograja zgrajena iz visokih elektromrež višine vsaj 145 cm in pod električno napetostjo najmanj 5 kV ves dan, podnevi in ponoči, tudi ko živali niso v ograji (v nadaljnjem besedilu: ograja iz varovalnih elektromrež);
- se lahko uporabljajo staje oziroma stalne ograde iz betonskega železa višine vsaj 145 cm, ki onemogočajo fizični dostop velikih zveri do živali;
- je treba živali zjutraj spustiti iz nočne ograje, zvečer pa jih spet zbrati na pašniku in zapreti v ogrado, razen če se ograja iz varovalnih elektromrež uporablja tudi kot dnevna ograja;
- morajo biti površine pasene;
- se ograja iz varovalnih elektromrež lahko uporablja tudi kot dnevna ograja;
- je treba ograjo iz varovalnih elektromrež premestiti vsakokrat, ko sta travna ruša in zemljišče pogažena.

Pri izvajanju ZVE_PAST je treba upoštevati, da:

- se varovanje črede pred napadi velikih zveri izvaja ob prisotnosti pastirja;
- morajo biti površine pasene;
- se živali čez noč ali ob odsotnosti pastirja zapre na varno v hlev, ki preprečuje dostop zverem, ogrado iz varovalne elektromreže ali stalno ogrado iz betonskega železa;
- je treba pripraviti izjavo o prisotnosti pastirjev.

Obrazec **izjave o prisotnosti pastirjev** za potrebe izvajanja operacij – sobivanje z velikimi zvermi in planinska paša mora vsebovati najmanj podatke o:

- zagotovitvi prisotnosti pastirja oziroma pastirjev ob čredi;
- obdobju prisotnosti pastirja oziroma pastirjev ob čredi.

Pri izvajanju ZVE_PSI je treba upoštevati, da:

- se čredo pred napadi velikih zveri varuje z najmanj tremi pastirskimi psi;
- ko pastir ni prisoten ob čredi, ki jo varujejo pastirski psi, mora biti čreda s pastirskimi psi zavarovana z ogrado, ki onemogoča pobeg črede in psov s pašnika;
- mora ob ogradi, v kateri so pastirski psi, na vhodu in na predelih, kjer bi lahko mimoidoči prišli v neposredno bližino pašnika, stati opozorilna tabla, ki mimoidoče opozarja na prisotnost pastirskih psov;
- pastirski psi ne potrebujejo prisotnosti pastirja, omogočeno pa jim mora biti prosto gibanje brez priveza.

Za vse tri načine varovanja črede velja, da:

- je treba izdelati načrt ureditve pašnika in paše;
- se morajo vsako leto izvajati na delu površin trajnega travinja, lahko na delu GERK;
- se lokacija izvajanja med trajanjem obveznosti lahko spreminja;
- se izvajajo na območju pojavljanja medveda, volka in risa iz evidenc MEDO, VOLK in RIS;
- mora biti povprečna letna obtežba z živino od 0,2 do 1,8 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin.

Obrazec **načrta ureditve pašnika in paše** mora vsebovati najmanj podatke o:

- pašniku;
- površinah v uporabi;
- številu čredink;
- številu živali na paši;
- številu pastirjev;
- obdobju paše;
- povprečni obtežbi z GVŽ.

Na KMG je treba hraniti:

- načrt ureditve pašnika in paše;
- pri ZVE_PAST tudi izjavo o prisotnosti pastirja.

Živali morajo biti na izbran način varovane ves čas prisotnosti na površini, za katero je bil oddan zahtevek za plačilo.

Letno plačilo za operacijo ZVE je za:

- ZVE_OGRM: 118,64 evra/ha;
- ZVE_PAST: 269,20 evra/ha;
- ZVE_PSI: 85,60 evra/ha.

Obrazec načrta ureditve pašnika in paše ter obrazec izjave o prisotnosti pastirjev sta dostopna na povezavi <https://www.gov.si/zbirke/storitve/oddaja-zbirne-vloge-za-letno-2025/>.

Brošura Varovanje drobnice pred velikimi zvermi je lahko pripomoček pri izvajanju te operacije, dostopna pa je na povezavi <https://skp.si/download/varovanje-drobnice-pred-velikimi-zvermi-koncna-spletna-pdf>.

Operacija BK.13 Planinska paša (PP)

Operacija PP vključuje planinsko pašo:

- po čredinkah (PP_CRED);
- s pastirjem (PP_PAST).

Zahteve za izvajanje operacije PP so:

- paša na planinah se izvaja po čredinkah, ki so lahko ograjene, ali pa se za te namene uporabijo naravne omejitve na planini;
- minimalno število čredink je dve čredinki;
- živali se morajo na planini pasti najmanj 80 dni letno na minimalno 5 ha površin;
- ob pojavu razraščanja alpske kislice je treba izvajati ukrepe za njeno omejevanje;
- izdelati je treba načrt ureditve pašnika in paše ter skice čredink;
- voditi je treba dnevnik paše.

Obrazec **načrta ureditve pašnika in paše** mora vsebovati najmanj podatke o:

- pašniku;
- površinah v uporabi;
- številu čredink;
- številu živali na paši;
- številu pastirjev;
- obdobju paše;
- povprečni obtežbi z GVŽ.

Za operacijo PP velja, da:

- se mora vsako leto izvajati na vseh površinah trajnega travinja na planini;
- se lokacija izvajanja med trajanjem obveznosti ne sme spreminjati;
- se izvaja na območjih planinskih pašnikov;
- mora biti v obdobju paše na planini obtežba z živino od 0,5 do 1,8 GVŽ travojedih živali na ha površin trajnega travinja na planini.

Pri PP_PAST:

- je treba zagotoviti obvezno prisotnost pastirja na planini, s pastirjem pa mora biti sklenjena pogodba, pri čemer en pastir skrbi za največ 50 GVŽ;
- upravičenec poda izjavo o številu prisotnih pastirjev na planini, za katero je bil vložen zahtevek.

Če je pri PP_PAST število GVŽ na planini več kot 50 GVŽ, se za vse nadaljnje GVŽ zagotovi prisotnost dodatnega pastirja.

Če pri PP_PAST na planini ni zagotovljen pastir za vsakih 50 GVŽ, se plačilo za pastirja določi le za sorazmerno površino planine po naslednji formuli:

$$\frac{(n)GV\check{Z} \times \text{skupna površina planine}}{\text{skupno število GV}\check{Z}},$$

kjer (n)GVŽ pomeni število GVŽ, za katero je zagotovljen pastir.

Obrazec **izjave o prisotnosti pastirjev** za potrebe izvajanja operacij – sobivanje z velikimi zvermi in planinska paša mora vsebovati najmanj podatke o:

- številu prisotnih pastirjev ob čredi;
- obdobju prisotnosti pastirja oziroma pastirjev ob čredi.

Premik živali na sejem ali razstavo v obdobju obvezne paše se šteje kot del obdobja obvezne paše, če je sporočen v skladu s pravilniki, ki urejajo identifikacijo in registracijo govedi, drobnice in kopitarjev.

Na KMG je treba hraniti:

- načrt ureditve pašnika in paše, dnevnik paše in skice čredink;
- pri PP_PAST tudi pogodbo in izjavo o prisotnosti pastirjev.

Letno plačilo za operacijo PP je za:

- PP_CRED: 113,40 evra/ha;
- PP_PAST: 270 evra/ha.

Obrazec načrta ureditve pašnika in paše ter obrazec izjave o prisotnosti pastirjev sta dostopna na povezavi <https://www.gov.si/zbirke/storitve/oddaja-zbirne-vloge-za-letno-2025/>.

Operacija BK.14 Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov (VTR)

Operacija VTR vključuje upravljavski in rezultatski del. Upravljavski del operacije VTR se izvaja v dveh stopnjah zahtevnosti:

- stopnja I (upravljavski VTR_1);
- stopnja II (upravljavski VTR_2).

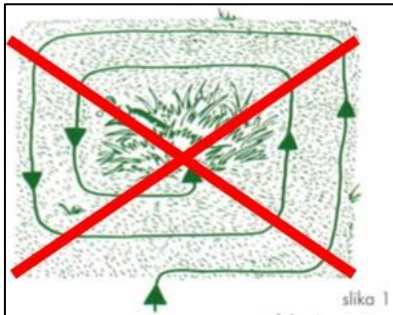
Med trajanjem obveznosti je mogoč prehod iz stopnje zahtevnosti I upravljavskega dela operacije VTR v stopnjo zahtevnosti II upravljavskega dela operacije VTR, ne pa tudi obratno. Če se upravičenec odloči za ta prehod, za preostanek trajanja obveznosti izvaja stopnjo zahtevnosti II upravljavskega dela operacije VTR.

Zahteve za izvajanje upravljavskega VTR_1 in upravljavskega VTR_2 so:

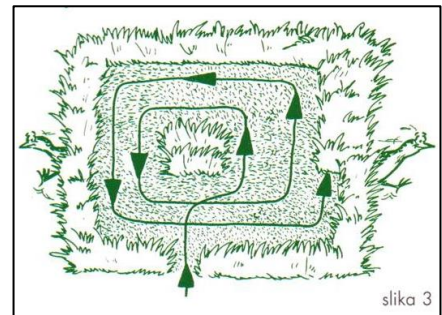
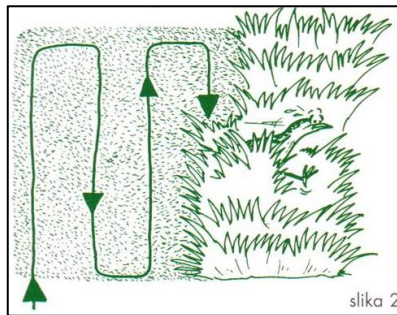
1. košnja je dovoljena od 10. julija tekočega leta za travnike, na katerih kosec v tekočem letu ne bo prisoten, ali od 1. avgusta tekočega leta za travnike, na katerih se bo prisotnost kosca v tekočem letu potrdila z vsakoletnim monitoringom ptic;
2. obvezno je spravilo travinja;
3. košnjo je treba izvajati od:
 - sredine travnika navzven;
 - od enega roba travnika proti drugemu ali
 - od zunanje strani travnika navznoter s puščanjem nepokošenega rešilnega otoka, ki na najožjem delu meri najmanj 10 m, na najširšem pa do največ 20 m, in se mora pokositi najpozneje do 15. oktobra tekočega leta, vendar ne prej kot tri dni po košnji glavnine travnika;
4. pri košnji od zunanje strani travnika navznoter se nepokošen rešilni otok pusti samo ob prvi košnji v tekočem letu;
5. gnojenje, paša in mulčenje niso dovoljeni čez vse leto;
6. uporaba FFS ni dovoljena čez vse leto;
7. v primeru pojavljanja invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst je te ob posamičnem pojavljanju treba takoj odstraniti ročno oziroma obvezno izvesti interventno košnjo za omejevanje njihovega širjenja ob upoštevanju časovnih omejitev košnje v okviru te operacije in v skladu z navodili za odstranjevanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst;
8. na GERK ne sme biti več kot 30 % površine prerasle z invazivnimi tujerodnimi rastlinskimi vrstami, ki ne smejo cveteti ali semeniti oziroma se širiti na druge načine.

Za upravljavski VTR_1 in upravljavski VTR_2 mora upravičenec na KMG hraniti skice travnika z vrisanim:

- načinom (smerjo) košnje, če se košnja izvaja od sredine travnika navzven ali od enega roba travnika proti drugemu;
- načinom (smerjo) košnje in nepokošenim rešilnim otokom, če se košnja izvaja od zunanje strani travnika navznoter s puščanjem nepokošenega rešilnega otoka.

Slika 1: Travnikiškim pticam neprimeren način košnje

Slika 2 in 3: Travnikiškim pticam primeren način košnje

Vir: https://www.ptice.si/wp-content/uploads/2014/03/zlozenke_0_1_kosec.pdf

Za upravljavski VTR_2 poleg prej opisanih zahtev velja tudi:

- v tekočem letu se na GERK, katerega površina je večja ali enaka 0,3 ha, pusti nepokošen pas travnika v obsegu od 5 do 10 % površine, vključene v zahtevek;
- nepokošeni pas se mora v naslednjem letu pokositi od 10. julija oziroma od 1. avgusta, pri čemer je obvezno spravilo travinja s površine tega pasu;
- če je površina, vključena v zahtevek velikosti 10 ha ali več, je strnjen nepokošeni pas lahko v dveh ali več delih, pri čemer ta nepokošeni pas ne sme biti manjši od 0,05 ha in ne večji od 1 ha;
- na KMG je treba hraniti skice travnika z vrisanimi nepokošenimi pasovi.

Če se nepokošen pas stika z rešilnim otokom, mora biti nepokošena površina dovolj velika, da po košnji rešilnega otoka, ki se izvede najpozneje do 15. oktobra tekočega leta, ostane nepokošen pas v obsegu od 5 do 10 % površine travnika.

Za prisotnost kosca na delu GERK ali GERK se šteje, če del GERK ali GERK sega v poligon 150-metrskega radija od točke odkritega kosca s površino:

- enako ali večjo od 2.500 m²;
- manjšo od 2.500 m² in hkrati seže več kot 50 m v notranjost 150-metrskega poligona.

Pri izvajanju VTR_1 in VTR_2 ni dovoljeno:

- izravnavanje zemljišča;
- krčiti grmovje in drevesa;
- izravnavanje mikrodepresij;
- nasipavanje zemljine;
- apnenje;
- urejanje manjših odvodnjavanj.

Za upravljavski del operacije VTR_1 in VTR_2 velja, da:

- paša, mulčenje in gnojenje ter uporaba FFS niso dovoljeni na celém GERK;
- se mora vsako leto izvajati na delu površin trajnega travinja, lahko na delu GERK;
- se lokacija izvajanja operacije med trajanjem obveznosti ne sme spreminjati, pri čemer nepokošeni pas pri upravljavskem VTR_2 ne sme biti na istem delu GERK dve leti zaporedoma;
- se izvaja na območjih pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov iz evidence VTR;
- obtežba z živino ni relevantna.

Za rezultatski del operacije VTR velja:

1. določanje površin za dodelitev plačila za rezultatski del operacije VTR se izvede na podlagi vsakoletnega monitoringa ptic;
2. izvajalec monitoringa ptic pošlje podatke o lokacijah kosca na agencijo, ki naredi izračune za rezultatski del operacije VTR;
3. agencija na podlagi podatkov o lokacijah kosca vsako leto določi GERK ali del GERK, kjer je košnja dovoljena od 10. julija oziroma 1. avgusta tekočega leta, in upravičence o datumih košnje obvesti prek aplikacije Sopotnik;
4. za doseganje rezultata uspešnosti upravljanja travnikov šteje prisotnost kosca, ki predstavlja prisotnost prehranjevalnega in gnezdilnega habitata kosca, ki se ju določi na podlagi lokacije pojočih samcev.
5. za doseganje rezultata, to je prehranjevalnega oziroma gnezdilnega habitata kosca, upravičenec prejme plačilo, ki se dodeli v treh stopnjah:
 - 1. stopnja – prehranjevalni habitat: plačilo se dodeli za prisotnost prehranjevalnega habitata kosca, to je območje v radiju 150 m okoli pojočega samca;
 - 2. stopnja – gnezdilni habitat: plačilo se dodeli za prisotnost gnezdilnega habitata kosca, to je območje v radiju 50 m okoli pojočega samca;
 - 3. stopnja – zgostitev populacije: plačilo se dodeli za prisotnost prehranjevalnih in gnezdilnih habitatov več osebkov kosca na isti površini.

Letno plačilo za upravljavski del operacije VTR je za upravljavski:

1. VTR_1 za košnjo od:
 - sredine travnika navzven ali od enega roba travnika proti drugemu 349,99 evra/ha,
 - zunanje strani travnika navznoter s puščanjem nepokošenega rešilnega otoka 386,59 evra/ha;
2. VTR_2 za košnjo od:
 - sredine travnika navzven ali od enega roba travnika proti drugemu in puščanje nepokošenega pasu 395,49 evra/ha,
 - zunanje strani travnika navznoter s puščanjem nepokošenega rešilnega otoka in nepokošenega pasu 432,09 evra/ha.

Plačilo se dodeli tudi v primerih, ko upravičenec zaradi izdatne namočenosti tal ne izvede predpisane košnje, če travnike v tekočem letu vzdržuje in ročno odstrani mlade poganjke lesnih vrst. Neizvedbo košnje upravičenec pisno sporoči agenciji v roku 15 delovnih dni od dneva, ko je to zmožen storiti, in predloži ustrezna dokazila, iz katerih je razvidno, da predpisane košnje ni bilo mogoče izvesti.

Letno plačilo za rezultatski del operacije se dodeli LE za dosežen rezultat – za prisotnost kosca in je:

1. 1. stopnja – prehranjevalni habitat 151,20 evra/ha;
2. 2. stopnja – gnezdilni habitat 359,10 evra/ha;
3. 3. stopnja – zgostitve populacij:
 - dva prehranjevalna habitata 302,40 evra/ha,
 - trije ali več prehranjevalnih habitatov 456,60 evra/ha,
 - prehranjevalni habitat in gnezdilni habitat 510,30 evra/ha,
 - trije ali več prehranjevalnih in gnezdilnih habitatov 661,50 evra/ha.

Operacija BK.15 Ohranjanje suhih travišč (SUHA_TRAV)

Za operacijo SUHA_TRAV velja, da:

- izvajalec popisa suhih travišč na območjih iz evidence SUHIT_OBM izvede popis pri upravičencih, ki so izkazali interes za vstop v to operacijo in določi število točk;
- upravičenec najmanj dvakrat letno v času cvetenja pozitivnih značilnic spremlja in izvaja popis v aplikaciji »Moj travnik«;
- se na podlagi popisa z aplikacijo izračuna število točk, ki so podlaga za plačilo;
- mora upravičenec v prvem letu trajanja obveznosti opraviti program predhodnega usposabljanja v obsegu najmanj štiri ure;

Za operacijo SUHA_TRAV velja, da:

- se mora vsako leto izvajati na delu površin trajnega travinja, pri čemer je najmanjša velikost površine 0,05 ha;
- se lokacija izvajanja med trajanjem obveznosti ne sme spreminjati;
- se izvaja na površinah s kvalifikacijskim habitatnim tipom EU_6210(*) Polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (Festuco Brometalia) (* pomembna rastišča kukavičevk) na območjih Boč – Haloze – Donačka gora, Haloze – vinorodne, Kum in Gorjanci – Radoha iz evidenc SUHIT_1, SUHIT_2 in SUHIT_3;
- obtežba z živino ni relevantna.

Plačilo za izvajanje operacije SUHA_TRAV se določi po kriteriju prisotnosti pozitivnih značilnic in se dodeli glede na število ugotovljenih točk.

Če je na travniku prisotna travniška vrsta orhidej, se ugotovljeno število točk poveča za 10 točk in se temu ustrezno zviša plačilo, ki pa ni višje od 460 evrov/ha letno.

Letno plačilo za operacijo SUHA_TRAV je za:

- stopnjo I – od 50 do 64 točk: 340 evrov/ha;
- stopnjo II – od 65 do 79 točk: 390 evrov/ha;
- stopnjo III – od 80 do 100 točk: 460 evrov/ha.

Navodila za izvajanje operacije SUHA_TRAV so dostopna na povezavi <https://www.gov.si/zbirke/storitve/oddaja-zbirne-vloge-za-letno-2025/>.